

Venner fra fremtiden

Tema: Kronologi og sammenhænge; historiske scenarier
Fag: Historie
Målgruppe: 5.-6. klassesetrin

"Den tyske pistol", DR Ultra 21/09 2017, 30 min

Billedet er hentet fra TV-udsendelsen "Venner fra fremtiden – Den tyske pistol"

TV-udsendelsen "Den tyske pistol" er første afsnit i DR ULTRA-serien "Venner fra fremtiden". I dette afsnit rejser Asta og Nicolaj fra 5. klasse på Hornslet Skole tilbage til efterkrigstidens Danmark – nærmere bestemt Aarhus. Her skal de hjælpe skolelærer Laursen, som under krigen var i en likvideringsgruppe i modstandsbevægelsen, og som nu – efter krigen afslutning – skal forsøge at leve videre med krigen voldsomme handlinger. Asta og Nicolaj oplever på deres tidsrejse på egen krop, hvad det vil sige at være barn i efterkrigstiden, og får indblik i de svære problemstillinger, krigen medførte med danskerne.

Faglig relevans/kompetenceområder

På et overordnet, generelt niveau beskæftiger dette undervisningsforslag sig med kompetenceområderne Kronologi og sammenhæng, herunder det lokale, regionale og globale samt Historie brug, herunder historiske scenarier.

Fokus er rettet mod følgende **kompetenceområde og mål:**

- Eleven kan relatere ændringer i hverdag og livsvilkår over tid til eget liv
- Eleven kan sammenligne væsentlige træk ved historiske perioder

Arbejdet med emnet "efterkrigstiden" bygger videre på den forståelse af kronologi og sammenhænge, eleverne har opnået gennem undervisningen i 3.-4. klasse.

Temaer: at være barn i efterkrigstiden, levevilkår og familieforhold, modstandsbevægelsen, krigen konsekvenser, væsentlige træk ved kulturen; herunder tidens særegne beklædning og væremåde

Eleverne vil erhverve sig indsigt i udvikling og sammenhænge. Dette undervisningsforslag kan derfor styrke elevernes forståelse heraf ved visuelt at placere væsentlige historiske begivenheder tidsmæssigt og

geografisk. Med udsendelsen kan eleverne dels opnå sammenhængsforståelse i samspil med et kronologisk overblik samt kunne bruge denne forståelse i deres hverdags- og samfundsliv, og dels vil eleverne blive fortrolige med dansk kultur og historie. Eleverne tager stilling og handler på baggrund af egne erfaringer og viden om fortiden, forestillinger om nutiden samt forventninger om fremtiden. Derfor er et tidsperspektiv en forudsætning for, at eleven kan forstå sig selv om omverdenen om ét.

Gennem arbejde med nedenstående undervisningsforslag vil eleverne få mulighed for at arbejde analytisk og vurderende med efterkrigstidens problemstillinger, hvilket vil udbygge deres forståelse af menneskers liv og livsvilkår gennem tiderne, og vil herigennem opnå indsigt i kontinuitet og forandring. Elevernes historiske bevidsthed og identitet vil derfor styrkes med henblik på, at de forstår, hvordan de selv, deres livsvilkår og samfund er historieskabt.

Ideer til undervisningen

Dette undervisningsforslag vil have omdrejningspunkt i teamet "at være barn i efterkrigstiden", og vil udformes gennem særligt den narrative undervisningsmetode, hvor eleverne er aktive medskabere i historien. Dette kan danne grundlag for vurdering og fortolkning af tilværelsen som barn efter 2. verdenskrig i Danmark.

Billederne er hentet fra TV-udsendelsen "Venner fra fremtiden – Den tyske pistol"

Arbejdet med dette tema forudsætter, at man tidligere har beskæftiget sig med 2. verdenskrig (3.-4. klasse, jf. FFM). Udsendelsen giver også et indblik i modstandsbevægelsen samt hvilke konsekvenser, krigen medførte, hvilket yderligere kan udbygge elevernes kronologiske forståelse. I det følgende vil temaet "at være barn i efterkrigstiden" blive belyst, da det giver eleverne mulighed for identifikation, hvilket kan medføre, at de oplever spejling, og dermed kan mærke historien på egen krop.

For at få sat rammen for forløbet bør der indledes med en dialog om livet under besættelsen samt befrielsen i 1945. Derefter kan temaet åbnes med udsendelsen, og arbejdet med udsendelsens tema kan dernæst operationaliseres gennem et (eller flere) af følgende forskellige arbejdsopgaver:

Interview med bedsteforældre, familiemedlemmer eller nabo

- Interviewet kan eksempelvis have udgangspunkt i følgende spørgsmål:
 - Hvor gammel var du i 1945?
 - Hvor/hvordan boede du? Hvilke pligter havde du?
 - Hvor gik du i skole? Hvordan var det at gå i skole? Hvad var dit bedste fag? Dit værste?
 - Hvad lavede du i fritiden fra? Hvilken musik hørte du? Hvilke bøger læste du?
- Der kan indsamles fotos fra dengang.
- Der kan indtegnes på et Danmarkskort, hvor han/hun boede.
- Sammenlign med elevens egen historie over samme spørgsmål.

Præsentation af børn under krigen som blog (dagbog), vlog, videopræsentation, tegneserie des lignende).

Opgaven kan med fordel udformes som gruppearbejde.
Hertil kan Skoletubes app's med fordel anvendes.

I bogen "Hans og Kirsten i 2. Verdenskrig" (his F 33a; af Pia Sigmund) findes der 10 fortællinger om børn under krigen, der kan anvendes til opgaveløsningen.

- På den måde kan kravet om, at elever udvikler og anvender digitale kompetencer, også opfyldes, da der således vil være tale om målrettede og kreative digitale produkter. Dette opfylder også elevernes skaberlyst, hvilket kan have en motiverende karakter.
- Denne digitale produktion kan afslutningsvis fungere som del af en evaluering af forløbet; hvor forløbets fagsprog skal anvendes, og hvorved elevernes forståelse vil tydeliggøres.

Lav en almindelig eller illegal avis (kan kombineres **tværfagligt med dansk**):

- Eleverne kan skrive en side til en almindelig eller illegal avis ud fra de oplysninger, de har fra henholdsvis TV-udsendelsen eller fra ovenstående præsentation af børn under krigen.

Tidsmaskine/Den varme stol: Eleverne skal forestille sig, at de har mulighed for at tage på tidsrejse ligesom Asta og Nicolaj. Her møder de en dreng eller en pige fra 1951.

- De skal give personen et navn og alder, og skal efterfølgende formulere nogle spørgsmål, som de vil stille personen. Spørgsmålene kan tage udgangspunkt i ambulance-spørgsmål (hvem, hvad, hvor, hvorfor og hvornår), og skal dernæst besvares, så eleverne kan deltage i legen "Den varme stol".
- I "Den varme stol" skal de resterende elever i klasse få viden om denne person fra 1951.

Entrepenørskab og innovation: For at inddrage det tværfaglige tema innovation og entrepenørskab i undervisningen om efterkrigstiden, kan eleverne arbejde projektorienteret; eksperimenterende og udforskende med følgende opgave: hvad (hvilket produkt, koncept) kan berige livet som barn i 1950'erne?

- Arbejdet med det entrepenørielle og innovative kan udskille fire komplementære dimensioner; handling, kreativitet, omverdensforståelse og personlig indstilling, hvilket kan omsættes til særligt kompetenceområdet kronologi og sammenhæng, hvor eleverne i nærværende forløb arbejder med samspillet mellem Danmarks og omverdensens historie. Dette kan derfor endvidere omsættes til et konkret produkt, koncept ved at virkeliggøre temaet.
- Ved at (gen)skabe historiske scenarier på baggrund af deres tilegnede viden, vil eleverne opnå en forståelse af deres handlemuligheder i forhold til at påvirke deres samtid og fremtid.

Supplerende materialer

Følgende er forslag til supplerende materialer, der eventuelt kan lånes på dit lokale CFU:

Forslag til faglitteratur, grundbøger:

"Hans og Kirsten i 2. Verdenskrig" af Pia Sigmund fra serien "Børn i Danmarks historie". Bogen indeholder også lærervejledning, forslag til tværfaglig undervisning samt kopsisider. (his F 33a)

"Mad og mælk i gaderne – Børn efter 1. og 2. verdenskrig" af Susanne H. Knudsen fra serien "Børn i historien". (his F 33c)

"Folkevogn og fjernsyn – Børn i historien: 1950'erne" af Susanne H. Knudsen fra serien "Børn i historien". (his F 33c)

Forslag til webressourcer:

Skoletube til anvendelse af den digitale produktion: <http://www.skoletube.dk/>